

Кулик Олександр Георгійович,
доктор юридичних наук, старший науковий співробітник,
завідувач науково-дослідної лабораторії ДНДІ МВС України,
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-5172-8996

КРИМІНАЛЬНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Минуло шість років з моменту запровадження в Україні нової системи реєстрації та обліку злочинів. У статті на основі аналізу статистичних даних, які містяться у Єдиному звіті про кримінальні правопорушення (форма № 1), затвердженому наказом Генеральної прокуратури України за погодженням з Держкомстатом України 23.10.2012, за 2013–2018 рр. визначені основні тенденції розвитку сучасної кримінальної ситуації в країні та фактори, які їх обумовлюють.

Зроблено висновок щодо процесу трансформації злочинності соціалістичного суспільства у злочинність ринкового суспільства при визначальному впливі на кримінальну ситуацію динаміки корисливих посягань на власність.

Ключові слова: кримінальна ситуація, злочинність, структура злочинності, динаміка злочинності, види злочинів, показники злочинності, фактори злочинності.

Термін “кримінальна ситуація” використовується у правових наукових публікаціях причому в різних смислах. Криміналісти розглядають кримінальну ситуацію як сукупність умов та обставин вчинення злочину [1, с. 73, 74]. У кримінології цей термін вживається в низці робіт для позначення стану, структури та динаміки злочинності на певній території за певний період часу. Ми б назвали таке розуміння цього терміна вузьким. Водночас останніми роками це формулювання використовується в публікаціях, присвячених аналізу злочинності, в більш широкому смислі й охоплює “ситуацію із злочинністю” [2, с. 290] на певній території за певний період часу, тобто як стан, структуру та динаміку злочинності, так і фактори, які впливають на неї, в тому числі й стан та діяльність правоохоронних та судових органів, які здійснюють протидію злочинності [3, с. 59, 60; 4, с. 4–8]. Саме в такому широкому розумінні ми вживатимемо цей термін у нашій роботі.

Аналіз кримінальної ситуації в країні є необхідною умовою розроблення адекватної оцінки стану та структури злочинності, прогнозу змін її показників, які можуть відбутися у майбутньому, визначення та реалізації ефективної системи заходів протидії злочинним посяганням. Такі дослідження постійно проводяться як в Україні, так і в багатьох інших країнах світу.

Минуло шість років з моменту запровадження нової системи реєстрації та обліку злочинів в Україні, відповідно було отримано достатньо значні часові ряди всієї сукупності показників облікованої¹ злочинності. Це дозволяє встановити

¹ В подальшому термін “облікована” вживатися не буде, але всі показники будуть стосуватися облікованої (зареєстрованої) злочинності або злочинів певних видів.

нові тенденції, які вже проявилися у сучасній кримінальній ситуації в Україні, а також зробити висновки щодо її сутності та закономірностей подальшого розвитку. Це і є метою нашої статті.

Робота базується на результатах аналізу статистичних даних, які містяться у Єдиному звіті про кримінальні правопорушення (форма № 1), затвердженому наказом Генеральної прокуратури України за погодженням із Держкомстатом України 23.10.2012, за 2013–2018 рр. [5].

За результатами зазначеного аналізу можна визначити такі тенденції сучасної кримінальної ситуації в Україні.

1. *Відсутність стабільної тенденції динаміки кількості облікованих злочинів, суттєві коливання цього показника протягом зазначеного періоду.* Якщо з часу набуття Україною незалежності у динаміці злочинності в країні спостерігалися чіткі тенденції (значне зростання у 1991–1995 рр., поступове зниження у 1996–2008 рр., зростання у 2009–2011 рр.), то після переходу в кінці 2012 р. на нову систему реєстрації та обліку злочинів зміни стану злочинності мали суперечливий характер. У 2013 р. було обліковано 563560 посягань, що на 12,8 % більше розрахункового показника за 2012 р. (499635) (рис. 1). Таке помітне зростання зумовлене здійсненням органами поліції максимально повної реєстрації та обліку злочинів. У 2014 р. кількість злочинів зменшилася на 6,1 % і становила 529139, що стало реакцією правоохоронної системи на значне зростання обсягу роботи щодо розкриття та розслідування злочинів і відповідне перевантаження її працівників.

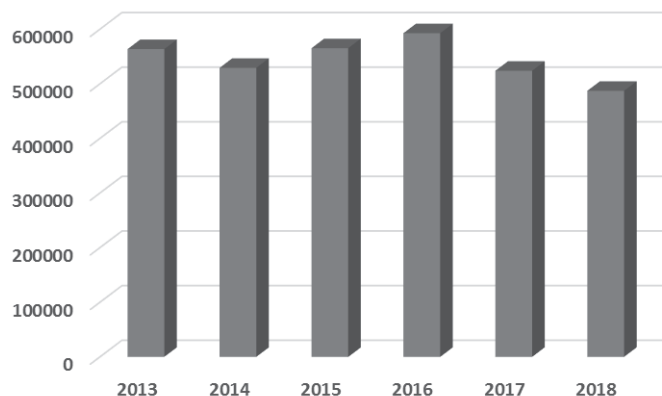

Рис. 1. Динаміка злочинів в Україні у 2013–2018 рр.

У наступні два роки знову сталося збільшення кількості облікованих злочинів на 6,8 % та 4,9 % відповідно у 2016 р. цей показник досяг позначки 592604. За ці роки відбулося суттєве погіршення соціально-економічної ситуації, продовжилися масштабні бойові дії на Сході країни, що зумовило зростання злочинності, органи поліції максимально повно облікували їх і намагалися здійснювати кримінальні провадження відповідно до чинного кримінального процесуального законодавства. Так, за останні два роки розглядуваного періоду було зафіксовано зменшення числа злочинів у 2017 р. до 523911 (–11,6 %) та у 2018 р. – до 487133 (–7,0 %). Це скорочення відбулося в умовах дії в країні низки як криміногенних (гальмування економічного розвитку, низький рівень матеріального забезпечення значної частини населення тощо), так і антикриміногенних чинників (втрата контролю

над територією Автономної Республіки Крим, м. Севастополь та частиною територій Донецької та Луганської областей з помітним зменшенням кількості кримінально активного населення, скорочення чисельності молодших вікових груп населення, які мають найвищий рівень кримінальної активності тощо). На це зниження, ймовірно, вплинула також установка керівництва поліції на певне обмеження реєстрації та обліку діянь з ознаками злочинів для того, щоб обсяг кримінальних процесуальних дій, які вони мають здійснити в межах кримінальних проваджень, відповідав їх нинішнім можливостям.

2. *Збереження в цілому усталеного розподілу регіонів України за рівнем злочинності при помітному збільшенні його в окремих із них.* Для структури регіонів за величиною коефіцієнта інтенсивності (рівнем) злочинності є характерним: стабільно високі показники у східних, південних областях та столиці – регіонах з високим рівнем промислового розвитку та урбанізації; середні – у центральних та північних регіонах; низькі – у західних та окремих центральних областях, у яких переважає сільське населення і зберігається нижчий рівень розвитку промисловості.

У 2018 р. регіони країни так розподілилися за величиною зазначеного показника: регіони з найвищим коефіцієнтом інтенсивності злочинності – м. Київ (2046); регіони з дуже високим коефіцієнтом інтенсивності злочинності (від 1511 до 1678) – Миколаївська, Кіровоградська, Запорізька, Херсонська, Полтавська області; регіони з високим коефіцієнтом інтенсивності злочинності (від 1275 до 1413) – Дніпропетровська, Чернігівська, Одеська, Харківська, Черкаська; регіони із середнім коефіцієнтом інтенсивності злочинності (від 1019 до 1152) Житомирська, Київська, Сумська, Львівська області; регіони з низьким коефіцієнтом інтенсивності злочинності (від 799 до 895) – Волинська, Рівненська, Хмельницька, Закарпатська, Чернівецька, Вінницька; регіони з дуже низьким коефіцієнтом інтенсивності злочинності (від 478 до 671) – Тернопільська, Донецька, Івано-Франківська та Луганська області.

Упродовж зазначеного періоду значно виріс коефіцієнт інтенсивності злочинності у Миколаївській (2013 р. – 1109, 2015 р. – 1671, 2018 р. – 1678), Полтавській (2013 р. – 1218, 2015 р. – 1625, 2018 р. – 1511), Чернігівській (2013 р. – 948, 2015 р. – 1497, 2018 р. – 1392) областях, які з 2014–2015 рр. почали входити до групи регіонів з високим значенням цього показника, та Львівській області (2013 р. – 813, 2015 р. – 1308, 2018 р. – 1019), у якій він збільшився від низького до середнього рівня. Водночас внаслідок втрати контролю за частиною території Донецької та Луганської областей в них відбулося значне зменшення коефіцієнтів інтенсивності злочинності, в результаті якого ці регіони опинилися у групах з низьким та дуже низьким рівнем злочинності.

3. *Визначальний вплив на кримінальну ситуацію посягань, вчинених у містах та селищах міського типу (СМТ).* Міські злочини становили абсолютну більшість усіх злочинних посягань, у середньому 77,6 %. Протягом аналізованого періоду відсотковий показник міських злочинів зростав, але повільно. У 2018 р. він становив 78,3 %. Частка сільських злочинів коливалася в межах 19–20 %, а у 2018 р. дорівнювала 19,1 %. Таке стабільне співвідношення відсоткових показників міських та сільських злочинів зумовлено тим, що роки їх зростання та зниження в цих двох типах поселень збігалися.

4. *Переважаючі у структурі злочинності за ступенем тяжкості посягань середньої тяжкості та тяжких злочинів.* Упродовж розглядуваного періоду найчи-

сельнішою була група злочинів середньої тяжкості, причому їх частка серед всіх облікованих злочинів коливалася від 39 % до 41 % (рис. 2). З 2014 р. другими за чисельністю стали тяжкі злочини. Їх відсоток у 2014–2017 рр. збільшився з 27,7 % до 37,8 %, тобто майже зрівнявся з показником посягань середньої тяжкості. У 2018 р. сталося зменшення цього показника до 34,5 %. Частка злочинів невеликої тяжкості у 2014–2017 рр. скоротилася з 28,7 % до 20,4 %, а у 2018 р. становила 21,9 %. Відсотковий показник особливо тяжких злочинів у 2014 р. збільшився з 2,4 % до 4,9 %, у наступному році дорівнював 3,8 %, а у 2016–2018 рр. перебував на рівні 3,2 %.

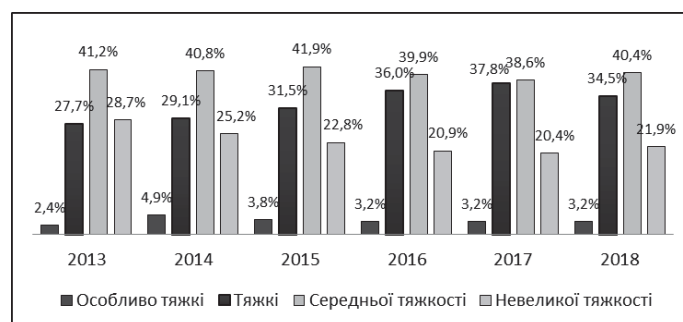

Рис. 2. Структура злочинів за ступенем тяжкості в Україні у 2013–2018 рр.

Посягання середньої тяжкості та тяжкі злочини становлять майже 3/4 всіх злочинів, їх динаміка визначально впливає на динаміку злочинності в країні. Зниження чисельності злочинів середньої та, особливо, невеликої тяжкості за останні два роки зумовлене прагненням знизити навантаження на правоохоронну систему, передусім органи поліції, щоб вони могли ефективно протидіяти більш тяжким злочинам.

5. *Збереження високого рівня злочинів проти життя та здоров'я особи при переважанні тенденції до їх зниження.* Після сплеску у 2013 р. (71749, зростання у 3,9 рази) чисельність посягань цієї категорії постійно зменшувалася і становила у 2017 р. 38274 (–46,7 %) і лише в останньому році періоду, що аналізується, зниження припинилося (39164, +2,3 %) (рис. 3).

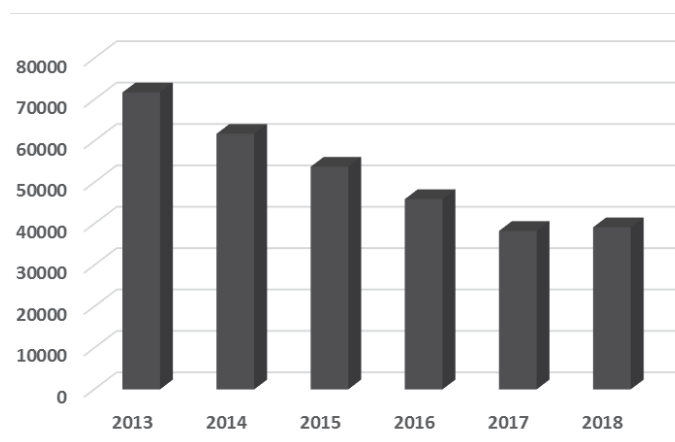

Рис. 3. Динаміка злочинів проти життя та здоров'я особи в Україні у 2013–2018 рр.

Динаміка умисних вбивств (ст.ст. 115–118 КК) мала схожий характер, але були й певні відмінності. Найбільш значне зростання їх кількості відбулося не у 2013 р. а у 2014 р. (11532, +94,7 %), у наступні три роки відповідний показник зменшувався і дорівнював у 2017 р. 5180 (–55,1 %). У 2018 р. кількість таких діянь збільшилося на 8,1% і дорівнювало 5600. Число так званих очевидних умисних вбивств, яке окремо обліковується з 2013 р., зросло з 2042 до 4920 у 2014 р., а в наступні роки постійно зменшувалося і становило у 2018 р. 1547, що у 2,3 рази менше рівня 2014 р.

Суттєве зростання кількості умисних вбивств у 2013–2014 рр. пов'язано з реалізацією нових нормативних положень щодо порядку дій працівників правоохоронних органів у разі надходження до них інформації про смерть людини [6]. До ЄРДР почали вносити інформацію про певну кількість природних смертей, фактів зникнення без вісті, і кваліфікувати такі події як умисні вбивства. Ще одним вагомим фактором зростання кількості таких злочинів у 2014 р. було інтенсивне ведення військових дій у зоні АТО, випадки загибелі людей, які кваліфікувалися саме як умисні вбивства.

Аналогічна динаміка характерна й для інших найбільш небезпечних та поширених видів злочинів цієї спрямованості – умисних тяжких тілесних ушкоджень (2013 р.: 3026; 2017 р.: 2096 (–30,7 %); 2018 р.: 2130 (+1,6 %)) та умисних тілесних ушкоджень середньої тяжкості (2013 р.: 5402, 2017 р.: 3077 (–43,0 %); 2018 р.: 3139 (+2,0 %)).

Окремо слід виділити такий вид злочинів цієї категорії, як легкі тілесні ушкодження. У 2013 р. було забезпечено їх максимально повну реєстрацію, чисельність посягань цього виду склала 50018, внаслідок чого ці злочини стали найбільш поширеними серед усіх діянь зазначеної спрямованості (69,7 %). У наступні чотири роки кількість таких діянь постійно зменшувалася, особливо інтенсивно у 2014 р. (–24,3 %) та 2017 р. (–20,6 %), і склала у 2017 р. 23789, а у 2018 р. залишилася на минулорічному рівні 23447, (–1,4 %). Частка зазначених посягань серед всіх злочинів цієї спрямованості зменшилася до 59,9 %.

7. *Значне переважання посягань проти власності серед усіх злочинів при коливаннях показників найбільш поширених їх видів.* Протягом 2014–2016 рр. їх частка серед всіх злочинів зростає з 59,4 % до 68,4 %, а в останні два роки аналізованого періоду скоротилася до 62,4 %. Після реєстрації у 2013 р. 334821 злочину цієї категорії їх кількість у наступному році зменшилася на 7,0 % і становила 311342. Упродовж наступних двох років цей показник зростає – 2016 р. 405549 (+30,3 %). У 2017–2018 рр. кількість злочинів проти власності зменшилася на 17,2 % та 9,5 % відповідно і становила 303850 (рис. 4). Таким чином, динаміка злочинів проти власності через їх домінування у структурі злочинності визначально впливає на динаміку всіх облікованих злочинів.

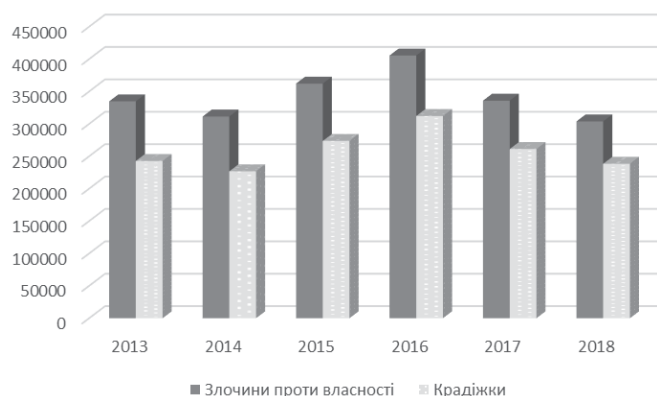

Рис. 4. Динаміка всіх злочинів проти власності та крадіжок в Україні у 2013–2018 рр.

Серед посягань проти власності та серед усіх облікованих злочинів абсолютну більшість склали крадіжки. Їх частка серед злочинів цієї спрямованості за ці роки збільшилася з 72,5 % до 78,5 %, а відсотковий показник серед усіх злочинів зріс з 43,1 % у 2013 р. до 52,7 % у 2016 р., а у 2018 р. зменшився до 49,0 %. Динаміка крадіжок природно була такою ж, як і всіх злочинів цієї категорії: у 2014 р. – скорочення до 226833 (–6,6 %), у 2015–2016 рр. – зростання до 312172 (+37,6 %), у 2017–2018 рр. – зниження до 238492 (–23,6 %).

Слід виділити два різновиди крадіжок, які спричиняють значну матеріальну шкоду громадянам і часто вчиняються організованими групами у вигляді промислу, тобто суттєво ускладнюють кримінальну ситуацію в країні. Це квартирні крадіжки та випадки незаконного заволодіння транспортними засобами², які найчастіше здійснюються шляхом крадіжки. На тлі погіршення криміногенної обстановки в країні у 2014–2016 рр. кількість крадіжок із квартир постійно зростала. Якщо у 2013 р. вона становила 17450, то у 2016 р. – 27204 (зростання більше ніж у півтора рази). У наступні два роки в результаті суттєвого підвищення рівня сек'юте-ризації житлового сектору число таких діянь зменшилося на 7,5 % та 19,6 % відповідно і склало 20228. Схожою була ситуація з посяганнями на транспортні засоби. Після сплеску у 2014 р. (+86,1 %) у наступні два роки їх чисельність коливалася (–9,3 % та +6,5 % відповідно), але залишалася значною і становила у 2016 р. – 12205. У наступні два роки кількість таких діянь істотно зменшувалася (–26,1 % та –26,3% відповідно) і становила у 2018 р. – 6642. Упродовж зазначеного періоду у середньому понад 59 % таких діянь становили посягання на автомобілі.

У цілому схожою була також динаміка найбільш поширених корисливо-на-сильницьких злочинів – грабежів та розбоїв. Так, кількість грабежів у 2014 р. зменшилася з 22695 до 20541 (–9,5 %), у наступні два роки зросла до 27199 (+32,4 %), а в останні два роки суттєво зменшилася (–33,3 % та –23,7 %) і становила – 13838. Кількість розбоїв навпаки у 2014 р. збільшилася проти попереднього року

² Ми розглядаємо цей вид злочину серед посягань проти власності, оскільки, на думку більшості вчених, яку ми поділяємо, він за своєю сутністю належить саме до вказаної категорії злочинів.

на 36,4% і склала 3895, у наступні два роки спочатку зменшилася (–8,7 %), а потім зросла (+9,8 %) і відповідала 3904, а в останнє дворіччя аналізованого періоду зменшилася на 23,0 % та 24,7 % відповідно і становила 2263.

Несприятлива соціально-економічна ситуація зумовила поширення майже всіх видів посягань на власність у 2015–2016 рр. Помітне зменшення чисельності посягань цієї спрямованості в останні два роки розглядуваного періоду зумовлене підвищенням рівня захищеності об'єктів власності, які найчастіше стають предметом посягань, а також обмеженням реєстрації та обліку корисливих злочинів, які не становлять суспільної небезпеки.

8. *Тенденції скорочення кількості груп злочинів без потерпілого, чисельність яких залежить від активності підрозділів поліції щодо їх виявлення, протягом більшої частини аналізованого періоду.* На початку аналізованого періоду відбувалося зниження чисельності основних груп злочинів без потерпілого. У 2014–2016 рр. кількість злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення (наркозлочинів) зменшилася з 33982 до 23029 (–32,2 %), у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, – з 16586 до 14820 (–10,6%), а у сфері господарської діяльності – з 11104 до 6297 (–43,3 %) у 2017 р. Тенденція зниження у ці роки була характерною також для основних показників організованої злочинності. У 2014–2016 рр. кількість виявлених організованих груп та злочинних організацій (ОГ та ЗО) зменшилася з 172 до 102 (–40,7 %), виявлених осіб, які вчинили злочини у складі ОГ та ЗО, – з 662 до 368 (–44,4 %) та злочинів, вчинених ОГ та ЗО, – з 1984 до 1331 (–32,9 %). Це зниження стало наслідком деморалізації працівників міліції (поліції), здійснення заходів щодо перебудови їх структурної перебудови та скорочення (БНОН) або ліквідації (ГУБОЗ), що природно позначилося на ефективності їх діяльності.

За рахунок вжиття низки організаційно-управлінських заходів у 2017 р. тенденцію падіння результатів роботи по зазначених злочинах вдалося припинити, і відбулося покращення більшості її показників. Так, кількість виявлених наркозлочинів збільшилася відразу на 26 % і 2017 р. становила 29010. Після такого зростання навантаження активність працівників підрозділів протидії наркозлочинності у 2018 р. дещо зменшилася і кількість виявлених посягань становила 27007 (–6,9 %). У 2017 р. також різко зросла чисельність встановлених злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, – 19234 (+29,8 %). У наступному році цей показник також трохи збільшився (19909, +3,5 %). На відміну від перших двох груп злочинів без потерпілого кількість посягань у сфері господарської діяльності у 2018 р. лише перестала знижуватися і залишилася на рівні минулого року 6334 (+0,6 %). Найбільш суттєво упродовж 2017–2018 рр. збільшилися показники проявів організованої злочинності: виявлених ОГ та ЗО – до 258 (у 2,5 рази); осіб, які вчинили злочини у складі ОГ та ЗО, – до 1064 (у 2,9 рази); злочинів, які вчинили ОГ та ЗО – до 2283 (+71,5 %).

Наскільки тенденція підвищення рівня діяльності підрозділів поліції за цими напрямками протидії злочинності буде усталеною, з'ясується у наступні роки.

9. *Високий рівень злочинності проти громадської безпеки.* Кількість злочинів проти громадської безпеки збільшилася у 2014 р. більше ніж у півтора рази проти попереднього і становила 11947. Таке значне зростання пов'язано із загостренням суспільно-політичної ситуації в країні та веденням масштабних бойових дій у зоні АТО. У наступні роки попри певні коливання (2015 р.: –2,1 %; 2016 р.: –6,8 %; 2017 р.: +8,0 %) кількість таких посягань залишалася значною і у 2018 р. склала 10711 (–9,0 %).

Активність сепаратистських угруповань як у зоні ОСО, так і за її межами призвела до високого рівня проявів тероризму та організованої злочинності. Кількість випадків створення злочинних організацій становила у 2013 р. – 8, у 2016 р. – 33, у 2018 р. – 84; терористичних актів – 4, 1865 та 950; створення терористичної групи чи терористичної організації – 1, 391 та 175 відповідно.

Значною загрозою для суспільства стало створення непередбачених законом воєнізованих або збройних формувань. У 2014 р. чисельність таких фактів зросла з 0 до 457, у 2015 р. – до 543, а у 2018 р. – 396. Створення таких формувань порушує виключне право держави на застосування сили і тим самим руйнує саму державну владу в країні.

Ведення масштабних бойових дій в зоні ОСО і залучення до них значної кількості військовослужбовців та правоохоронців мали об'єктивним наслідком поширення випадків незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. У 2014 р. було обліковано 7228 (+4,3 %) таких діянь, у 2017 р. – 8002 (+10,7 % до рівня 2014 р.), а у 2018 р. – 7466 (–6,7 %). Такі діяння становили у середньому 68,1 % усіх злочинів цієї спрямованості. Поширення цих злочинів можна розглядати як окремий фактор погіршення кримінальної ситуації в країні у цілому.

10. *Зростання кількості злочинів, які вчиняються рецидивістами.* У 2014–2016 рр. чисельність злочинів, провадження за якими направлені до суду, вчинених особами, які раніше вчиняли злочини, зменшилася з 62625 до 50510 (–19,3 %), а в наступні два роки зросла більше ніж у півтора рази і становила 77200. Попри ці коливання частка таких злочинів серед усіх посягань цієї категорії постійно збільшувалася (2013 р.: 29,0 %; 2014 р.: 34,8 %; 2017 р.: 36,3 %) і у 2018 р. становила 43,1 %. Зростання відсотка злочинів, учинених рецидивістами, зумовлене формуванням у країні маргінального прошарку населення з підвищеною кримінальною активністю. У сучасній кримінальній ситуації в країні саме такі особи частіше піддаються впливу системи кримінального судочинства.

Узагальнюючи зазначене вище, можна констатувати, що в Україні ще продовжується процес трансформації злочинності соціалістичного суспільства у злочинність ринкового суспільства. Визначально впливає на кримінальну ситуацію в країні динаміка корисливих посягань на власність. Для більш точної оцінки стану злочинів проти життя і здоров'я особи необхідно вдосконалити порядок реєстрації та обліку таких діянь, передусім умисних убивств. Виявлення низки небезпечних видів злочинів без потерпілого суттєво обмежується нинішнім рівнем кадрового та матеріально-технічного забезпечення діяльності відповідних підрозділів Національної поліції України. Дестабілізуючий вплив на кримінальну ситуацію в країні чинить поширення групових порушень громадського порядку, ство-

рення незаконних формувань, які схильні до протизаконних силових акцій для досягнення певних політичних та інших цілей. В країні формується маргінальний прошарок населення, схильного до вчинення злочинів, який все частіше стає об'єктом впливу системи кримінального судочинства.

Вважаємо, що процес трансформації триватиме ще певний час і буде прискорюватися або гальмуватися на тлі покращення або погіршення соціально-економічної ситуації в країні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Волчецкая Т.С.* Криминалистическая ситуалогия: монография. / под ред. проф. Н.П. Яблокова. Москва: Калинингр. ун-т., 1997. 248 с.
2. Российская криминологическая энциклопедия / под общ. ред. А.И. Долговой. М.: Изд-во НОРМА, 2000. 808 с.
3. *Ситковский А.Л., Лесников Г.Ю., Афанасьева О.Р.* и др. Комплексный анализ преступности и прогноз ее развития на территории Российской Федерации и Украины до 2013 года: монография. М.: ФГКУ “ВНИИ МВД России”, 2011. 144 с.
4. *Антонян Ю.М., Бразжников Д.А., Гончарова М.В.* и др. Комплексный анализ состояния преступности в Российской Федерации и расчетные варианты ее развития: аналитический обзор. М.: ФГКУ “ВНИИ МВД России”, 2018. 86 с.
5. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення (форма № 1) за 2013–2018 рр. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html> (дата звернення: 17.12.2018).
6. Порядок взаємодії між органами внутрішніх справ, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини, затверджений спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України, Генеральної прокуратури України від 28.11.2012 № 1095/955/119. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1299-17> (дата звернення: 23.05.2019).

REFERENCES

1. *Volchetskaia T.S.* (1997) Krymynalystycheskaia sytualohyia: Monohrafiia. “Criminalistic situation”: monograph. / Under the editorship of Prof. N.P. Yablokov. Moscow: Kaliningrad Unt. 248 p. [in Russian].
2. Rossiyskaia kriminologicheskaiia entsiklopediia. “Russian criminological encyclopedia” / under the general. ed. A.I. Dolhovoi. M.: Publishing house NORMA, 2000.808 p. [in Russian].
3. *Sitkovsky A.L., Lesnikov G.YU., Afanasieva O.R.* i dr. (2013) Kompleksnyi analiz prestupnosti i prognoz yeye razvitiia na territorii Rossiyskoi Federatsii i Ukrainy do 2013 goda: monografiia. “Comprehensive analysis of crime and the forecast of its development in the Russian Federation and Ukraine until 2013”: a monograph. M.: FGKU VNII Ministry of Internal Affairs of Russia.144 p. [in Russian].
4. *Antonian Yu.M., Brazhnikov D.A., Goncharova M.V.* i dr. (2018) Kompleksnyi analiz sostoianii prestupnosti v Rossiiskoi Federatsii i raschetnyie varianty yeye razvitiia: analiticheskiy obzor. “Complex analysis of the state of crime in the Russian Federation and estimated variants of its development”: analytical review. Moscow: FGKU VNII MVD of Russia. 86 p. [in Russian].
5. Yedynyi zvit pro kryminalni pravoporushennia (forma № 1) za 2013–2018 rr. “Uniform Report on Criminal Offenses (Form No. 1) for 2013–2018”. URL: <https://www.gp.gov.ua/en/statinfo.html> (date of application: 17.12.2018) [in Ukrainian].
6. Poriadok vzaiemodii mizh orhanamy vnutrishnikh sprav, zakladamy okhorony zdorovia ta orhanamy prokuratury Ukrainy pry vstanovlenni faktu smerti liudyny, zatverdzhenyi spilnym nakazom Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy, Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy, Heneralnoi prokuratury Ukrainy vid 28.11.2012 № 1095/955/119. “The order of interaction between law-enforcement bodies, health care institutions and public prosecutor’s offices of Ukraine in establishing the fact of death of a person, approved by joint order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, Ministry of Health of Ukraine, Prosecutor General of Ukraine of 28.11.2012 No. 1095/955/119” .

Kulyk Oleksandr,
Doctor of Juridical Sciences, Senior Research Associate,
Chief of the Research Laboratory,
State Research Institute MIA Ukraine, Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-5172-8996

CRIMINAL SITUATION IN UKRAINE: MODERN TRENDS

Currently, six years have passed since the introduction of the new crime registration and recording system in Ukraine. Based on the analysis of statistical data contained in the Unified Report on Criminal Offences (Form No. 1), approved by the order of the Prosecutor General's Office of Ukraine in coordination with the State Statistics Service of Ukraine from 23.10.2012 to 2013–2018, the article identifies the main trends in the development of the current criminal situation in the country and the factors that predetermine.

These trends include:

the lack of a stable trend in the number of recorded crimes, significant fluctuations of this indicator during the specified period, both upwards and downwards;

maintaining consistently high crime rates in the eastern and southern regions and the capital; medium – in the central and northern regions; low – in the western and separate central areas. It was stated a marked increase in the crime rate in the Nikolaev, Poltava and Chernihiv regions;

determining influence on the criminal situation of crimes committed in cities and urban-type settlements (PGT);

the prevalence in the structure of crime in the severity of acts of moderate severity and serious crimes;

maintaining a high level of crimes against human life and health, with a downward trend prevailing;

a significant predominance of crimes against property among all crimes with fluctuations in the indicators of the most common types of crime;

the tendency to reduce crime groups without a victim, the number of which depends on the activity of the police units in their detection during the majority of the period under review;

high crime against public safety;

the increase in the number of crimes, the proceedings of which is directed to the court committed by repeat offenders.

The general conclusion is that in Ukraine the process of transforming the criminality of a socialist society into the criminality of a market society is continuing, with the determining influence on the criminal situation of the dynamics of acquisitive crimes.

Keywords: criminal situation, crime, crime structure, crime dynamics, types of crime, crime rates, crime factors.

Отримано 06.06.2019

© Kulyk Oleksandr, 2019